

I. OGÓLNE ZASADY PROWADZENIA KSIĄG RACHUNKOWYCH

1. Podmioty zobowiązane do prowadzenia rachunkowości powinny rzetelnie i jasno przedstawiać swoją sytuację majątkową i wynik finansowy. Dlatego też ustalając zasady prowadzenia rachunkowości kierujemy się tzw. nadrzędnymi zasadami rachunkowości wynikającymi z art. 5 - 8 ustawy o rachunkowości.

Są to zasady:

- memoriału,
- współmierności,
- kontynuacji działania,
- ciągłości,
- ostrożności,
- istotności,
- zakazu kompensat.

2. Księgi rachunkowe (nazwa jednostki)..... prowadzone są w (miejsce prowadzenia).....
3. Rokiem obrotowym jest okres roku budżetowego, czyli rok kalendarzowy od 1 stycznia do 31 grudnia.
4. Najkrótszym okresem sprawozdawczym są poszczególne miesiące, w których sporządza się:
 - deklarację ZUS,
 - deklarację VAT-7
 - sprawozdania budżetowe na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 109) i rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 poz. 1773),
 - sprawozdania finansowe na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 1911).
5. Księgi rachunkowe prowadzi się w języku polskim, w walucie polskiej.
6. Prowadzenie ksiąg rachunkowych uwzględnia zapisy art. 40 ustawy o finansach publicznych, który wskazuje iż :

- ✓ dochody i wydatki ujmuje się w terminie ich zapłaty, niezależnie od rocznego budżetu, którego dotyczą,
- ✓ ujmuje się również wszystkie etapy rozliczeń poprzedzające płatność dochodów i wydatków, a w zakresie wydatków i kosztów – także zaangażowanie środków,
- ✓ odsetki od nieterminowych płatności nalicza się i ewidencjonuje nie później niż na koniec każdego kwartału,
- ✓ wyceny składników aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych dokonuje się nie później niż na koniec każdego kwartału.

7. Ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych następuje zgodnie z § 26 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Zamknięcie ksiąg rachunkowych polega na nieodwracalnym wyłączeniu możliwości dokonywania zapisów księgowych w zbiorach tworzących zamknięte księgi rachunkowe, z uwzględnieniem art. 13 ust. 2 i 3 ustawy o rachunkowości.

8. Ujęcie w księgach rachunkowych i ujawnianie w sprawozdaniu finansowym skutków korekty błędów:

- 1) błędy popełnione w bieżącym roku obrotowym, wykryte przed sporządzeniem rocznego sprawozdania finansowego koryguje się w księgach rachunkowych bieżącego roku obrotowego,
- 2) błędy popełnione w bieżącym roku obrotowym wykryte po sporządzeniu rocznego sprawozdania finansowego, ale przed jego zatwierdzeniem, uznane przez jednostkę za istotne, wymagają korekty w księgach rachunkowych bieżącego roku obrotowego i odpowiedniej zmiany rocznego sprawozdania finansowego. Skutki błędów uznane za nieistotne ujmuje się w księgach rachunkowych następnego roku obrotowego,
- 3) błędy popełnione w poprzednich latach obrotowych, zawarte w zatwierdzonych sprawozdaniach finansowych, wykryte w bieżącym roku obrotowym lub po jego zakończeniu, a przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego za ten rok, koryguje się w księgach rachunkowych bieżącego roku obrotowego,
- 4) korekty błędów popełnionych w poprzednich latach obrotowych, uznanych przez jednostkę za nieistotne, wpływają odpowiednio na zysk lub stratę netto bieżącego roku obrotowego lub inną pozycję funduszy własnych,
- 5) korekty błędów popełnionych w poprzednich latach obrotowych uznanych za istotne:
 - a) ujmuje się w funduszu własnym i wykazuje jako zysk (stratę) lat ubiegłych lub w innej pozycji funduszy własnych, jeżeli tak stanowią przepisy o rachunkowości,
 - b) wykazuje w odpowiedniej pozycji zestawienia zmian funduszu,
 - c) przekształca retrospektywnie dane porównawcze sprawozdania finansowego wyjąwszy przypadki gdy jest to niewykonalne.

W informacjach dodatkowych i objaśnieniach ujawnia się
- rodzaj błędu popełnionego w latach poprzednich

- informacje o przychodach i kosztach z tytułu błędu popełnionego w poprzednich latach, stanowiących podstawę wyliczenia kwot odniesionych na zyski (straty) z lat ubiegłych
- kwotę korekty dotyczącej bieżącego roku obrotowego i każdej korekty dotyczącej lat poprzednich
- kwotę korekty dotyczącej okresów wcześniejszych od okresów uwzględnionych w danych porównawczych.

W przypadku, gdy ustalenie kwot korekt jest praktycznie niewykonalne to w dodatkowych informacjach jednostka wskazuje na sam fakt popełnienia błędu w poprzednich latach obrotowych oraz podaje na czym on polegał i powody braku możliwości dokonania wiarygodnego szacunku korekt.

9. Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego wprowadza się w postaci zapisu każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Przyjmuje się, że do ksiąg rachunkowych danego miesiąca ujmuje się dowody księgowo stwierdzające dokonanie operacji gospodarczych w tym miesiącu, które wpłyną do Wydziału F-K po opisie merytorycznym do 7-ego dnia miesiąca następnego, a jeżeli dzień ten przypada na dzień wolny od pracy (w tym sobotę) – do ostatniego dnia roboczego przed tym dniem. Dowody księgowo, które wpłyną po tym terminie ujmowane są w księgach rachunkowych m-ca następnego z zastrzeżeniem zamknięcia roku (m-ca XII).

10. Zatwierdzenie zapisów księgowych ujętych w buforze lub bez akceptacji następuje najpóźniej przed sporządzeniem sprawozdań budżetowych za dany okres.

11. Księgi rachunkowe za poszczególne okresy sprawozdawcze (miesiące), za wyjątkiem m-ca grudnia zamyka się nie wcześniej niż po wprowadzeniu wszystkich zapisów dotyczących danego okresu i nie później niż do 25 dnia następnego miesiąca.

12. W przypadku uzasadnionego braku możliwości uzyskania zewnętrznych obcych dowodów źródłowych, kierownik jednostki zezwala na udokumentowanie operacji gospodarczej za pomocą księgowych dowodów zastępczych, sporządzonych przez osoby dokonujące tych operacji. Nie może to jednak dotyczyć operacji gospodarczych, których przedmiotem są zakupy opodatkowane podatkiem od towarów i usług.

13. Zapisów w księgach rachunkowych dokonuje się w sposób trwały stosując właściwe procedury i środki chroniące przed zniszczeniem, modyfikacją lub ukryciem zapisu.

Zapis księgowy zawiera co najmniej:

- datę dokonania operacji gospodarczej,
- określenie rodzaju i numer identyfikacyjny dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu oraz jego datę, jeżeli różni się ona od daty dokonania operacji,
- zrozumiały tekst, skrót lub kod opisu operacji, z tym że należy posiadać pisemne objaśnienia treści skrótów lub kodów,
- kwotę i datę zapisu,
- oznaczenie kont których dotyczy.

14. Dowody księgowo dotyczące zdarzeń danego roku, wprowadza się do ewidencji księgowej tego roku, jeżeli wpłyną po opisie merytorycznym do dnia 20 marca roku następnego – są wykazywane w sprawozdaniach finansowych i korekcie sprawozdań rocznych.

15. Ujęcie wpłat, wypłat gotówką, czekami i wekslami obcymi następuje w tym samym dniu, w którym zostały dokonane.

16. Dekretacja dowodów księgowych ujmowanych w księgach rachunkowych jest umieszczana bezpośrednio na dowodach księgowych lub dołączona do dowodu w formie wydruku lub luźnej karty. Dołączona informacja jest złączona z dowodem księgowym bądź jest jednoznacznie przypisana do ww. dowodu.

17. Do kont bilansowych:

011 – środki trwałe

013 – pozostałe środki trwałe

020 – wartości niematerialne i prawne

310 – materiały

proceedzi się ewidencję ilościowo-wartościową,

dla pozostałych środków trwałych o wartości jednostkowej nie przekraczającej 10% wielkości podanej w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych prowadzi się ewidencję ilościową pozabilansową, a dla pozostałych kont bilansowych prowadzona jest ewidencja wartościowa.

18. Rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki i o wartości jednostkowej przekraczającej wielkość podaną w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych (na dzień 01.01.2018 r. jest to kwota 10.000,- złotych) zwane środkami trwałymi - finansowane są środkami na wydatki inwestycyjne. Środki trwałe o wartości jednostkowej nie przekraczającej kwoty podanej w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych (10.000,- złotych) finansowane są środkami obrotowymi (bieżącymi) budżetu powiatu.

Wyjątek stanowią zakupy środków trwałych z otrzymanych dotacji celowych. Ich finansowanie następuje zgodnie ze wskazaniem dysponenta środków.

19. Ewidencję i rozliczenie kosztów prowadzi się według rodzajów na kontach zespołu 4 według podziałek klasyfikacji budżetowej, z pominięciem kont zespołu 5. Wynik finansowy ustala się metodą porównawczą.

20. Odsetki od należności i zobowiązań w tym również tych, do których stosuje się przepisy dotyczące zobowiązań podatkowych, ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału.

Nie nalicza się odsetek jeżeli ich wysokość nie przekracza kwoty 8,70 zł tj. trzykrotności wartości opłaty dodatkowej pobieranej przez „Pocztę Polską” za

polecenie przesyłki listowej (przepisy art. 54 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa)

Należności budżetu z tytułu odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych – zaokrąglą się do pełnych złotych (art. 63 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, t.j. Dz. U. 2012.749 ze zm.).

21. Stosuje się następujące kategorie odsetek od należności wymagalnych:

1. podatkowe – do należności publicznoprawnych, o których mowa w art. 60 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2077), dla których przepisy ustaw merytorycznych nie wskazują właściwej stopy.

2. ustawowe:

- *odsetki ustawowe - kapitałowe* (wynikające z art. 359 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 459 z późn. zm.)). Odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy wynika to z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu. Jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej NBP i 3,5 punktu procentowego (aktualnie 5%). Maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych.

- *odsetki ustawowe za opóźnienie* (art. 481 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 459 z późn. zm.)). Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktu procentowego (aktualnie 7%). Jednak gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy. Maksymalna wysokość odsetek za opóźnienie nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie.

- *odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych*, w wysokości równej sumie stopy referencyjnej NBP i 8 punktów procentowych (aktualnie 9,5%). Stosuje się je do transakcji handlowych, o których mowa w ustawie o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, gdy wierzyciel spełnił swoje świadczenie i nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie, a strony nie ustaliły w umowie wyższych odsetek za opóźnienie.

Ponadto w przypadku nabycia prawa do odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych Starosta może żądać od dłużnika bez wezwania równowartości kwoty 40 EURO przeliczonej na złote według średniego kursu EURO ogłoszonego przez NBP ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności zgodnie z zapisami art. 10 ust 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 684). Oprócz tej kwoty wierzycielowi przysługuje również zwrot, w uzasadnionej wysokości, poniesionych kosztów odzyskiwania należności przewyższających tę kwotę. Jeżeli strony transakcji handlowej ustaliły w umowie, że świadczenie pieniężne będzie spełnione w częściach, uprawnienie do kwoty 40 EURO oraz zwrotu poniesionych kosztów odzyskiwania należności przysługuje w stosunku do każdej niezapłaconej części.

22. Dla należności, do których stosuje się przepisy: Kodeks postępowania administracyjnego opłatę za wysłane upomnienie ustala się na kwotę wynoszącą czterokrotną wartość opłaty dodatkowej pobieranej przez państwowe przedsiębiorstwo użyteczności publicznej „Poczta Polska” za polecenie przesyłki listowej – *opłata ta wynosi $4 \times 2,90 \text{ zł} = 11,60 \text{ zł}$, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 11 września 2015 r. w sprawie wysokości kosztów upomnienia skierowanego przez wierzyciela do zobowiązanego przed wszczęciem egzekucji administracyjnej.*

Dla należności, do których stosuje się przepisy: Kodeks Cywilny opłatę za wysłane upomnienie ustala się na kwotę wynoszącą koszt przesyłki poleconej i potwierdzenia odbioru przesyłki rejestrowej pobieranej przez państwowe przedsiębiorstwo użyteczności publicznej „Poczta Polska” - *opłata ta wynosi $5,20 \text{ zł} + 2,60 \text{ zł} = 7,80 \text{ zł}$, zgodnie z art. 770 Kodeksu Postępowania Cywilnego.*

23. Koszty usług telefonicznych wraz z abonamentem, zakupu energii i innych o podobnym charakterze z uwagi na cykliczność i porównywalność kwot w poszczególnych miesiącach księgowane są do danego roku w następujący sposób: jeżeli w fakturach wystąpią koszty dwóch okresów tj. poprzedniego roku budżetowego i bieżącego roku budżetowego (np. w fakturze za rozmowy telefoniczne abonament jest za styczeń a rozmowy za grudzień poprzedniego roku) to fakturę taką w całości zarachowuje się do kosztów bieżącego roku budżetowego.

24. Koszty ujęte na kontach zespołu 4 księgowane są w cenach zakupu i pomniejszane o podatek VAT podlegający odliczeniu, który księgowany jest na stronie Ma konta kosztów, na którym ujęty jest podstawowy koszt. Podatek Vat niepodlegający odliczeniu księgowany jest na tym samym koncie kosztów, na którym ujęty jest podstawowy koszt.

25. W zespole 7 Zakładowego Planu Kont wszystkie należności ewidencjonuje się w wartości netto tj. bez podatku VAT, podatek ten ewidencjonuje się na wyodrębnionym rachunku analitycznym do konta 225 „Rozrachunki z budżetami”.

26. Należności na koncie 221 wykazywane są w kwotach netto, a podatek od towarów i usług wykazywany jest na koncie 201 i nie wykazywany w sprawozdaniu RB 27 S.

27. Powiat Zduńskowolski jest czynnym zarejestrowanym podatnikiem podatku od towarów i usług VAT. Na podstawie art. 32 ust.1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1868 z późn. zm.) oraz na podstawie art. 3 ustawy z dnia 5 września 2016 r. o szczególnych zasadach rozliczeń podatku od towarów i usług oraz dokonywania zwrotu środków publicznych przeznaczonych na realizację projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu przez jednostki samorządu terytorialnego (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 280) Zarząd Powiatu Zduńskowolskiego uchwałą Nr V/223/16 z dnia 4 października 2016 r. wprowadził od dnia 1 stycznia 2017 r. wspólne scentralizowane rozliczanie podatku od towarów i usług (VAT).

Wspólne rozliczanie tego podatku obejmuje jednostki budżetowe powiatu ujęte w załączniku nr 1 do w/w uchwały.

28. Scentralizowane rozliczenie podatku od towarów i usług VAT w Powiecie Zduńskowolskim odbywa się na zasadach ujętych w procedurze ustalonej przez Zarząd Powiatu ustalonej uchwałą, o której mowa w ust. 27. Również sposób prezentacji danych wynikających z ewidencji księgowej związanych z prowadzeniem rozliczeń w zakresie podatku od towarów i usług VAT w sprawozdaniach budżetowych jak również sposób księgowania rozliczeń na poziomie jednostki budżetowej oraz scentralizowanego rozliczenia zawarte zostały w „Procedurze rozliczania podatku od towarów i usług w Powiecie Zduńskowolskim po centralizacji rozliczeń tj. od 1.01.2017 r.” stanowiącej załącznik nr 2 do uchwały Zarządu Powiatu nr V/223/2016 z dnia 4 października 2016, o której mowa w pkt. 6.25.

29. Ewidencja księgowa scentralizowanych rozliczeń podatku od towarów i usług prowadzona jest w księgach rachunkowych stosownie do postanowień rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1911).

30. Ewidencja księgowa prowadzona jest w sposób umożliwiający odrębne określenie podatku należnego i naliczonego oraz ustalenie zobowiązania podatkowego za dany okres podatkowy. Pozwala na prawidłowe dokonanie wyceny aktywów stosownie do art. 28. ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym cena nabycia to cena zakupu składnika aktywów obejmująca kwotę należną sprzedającemu, bez podlegającego odliczeniu podatku od towarów i usług VAT.

31. Ewidencja księgowa prowadzona jest z uwzględnieniem zasady określonej w art. 11 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którą jednostki budżetowe pokrywają swoje wydatki z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek budżetu co oznacza, że podatek należny wynikający z sumy deklaracji cząstkowych VAT -7 płaci urząd - Starostwo, oraz że rozliczenia podatku z urzędem skarbowym odbywają się przez urząd – Starostwo. Założenia powyższe nie przewidują przekazywania jednostkom budżetowym powiatu środków finansowych wynikających z rozliczenia podatku VAT inaczej niż w ustalonych planach finansowych.

32. Dla prawidłowego ujmowania rozliczeń podatku od towarów i usług w planie finansowym jednostki budżetowej i uchwale budżetowej powiatu należy przyjąć że :

- dochody budżetowe – planuje się netto (pomniejszone o VAT należny) – co wiąże się z uregulowaniami zarówno art.1 ust. 2 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1221 z późn. zm.) jak i ustawy o dochodach j.s.t, z których wynika ,że wpływy z tytułu podatku od towarów i usług stanowią dochód budżetu państwa a nie dochód jednostek samorządu terytorialnego;
- wydatki budżetowe - planuje się brutto łącznie z VAT;

- zwrot podatku VAT wynikający z rozliczeń powiatu z urzędem skarbowym stanowi dochód budżetu powiatu, który na podstawie stosownej uchwały rady powiatu może zostać włączony do budżetu danej jednostki z przeznaczeniem na poniesienie wnioskowanych wydatków.

33. Wskutek centralizacji VAT rozliczenia pomiędzy jednostkami budżetowymi Powiatu stają się rozliczeniami wewnętrznymi dokumentowanymi przy pomocy not księgowych.

34. W przypadku uzyskania dotacji celowej z budżetu państwa, o której mowa w art. 150 ustawy o finansach publicznych – w przypadku gdy odrębne przepisy lub umowa międzynarodowa nie określają trybu i zasad udzielenia lub rozliczenia tej dotacji i podpisania stosownej umowy z dysponentem środków – konieczne jest prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków.

35. W przypadku powstania nadpłaty z tytułu uzyskiwanych dochodów budżetowych poniżej kwoty stanowiącej trzykrotność wartości opłaty dodatkowej pobieranej przez Poczta Polska” za polecenie przesyłki listowej - kwota ta wynosi 8,70 zł - nadpłatę taką zalicza się w poczet przychodów jednostki.

W przypadku gdy nadpłata ta stanowi kwotę wyższą niż 8,70 zł lecz nie wyższą niż 100 zł, należy skontaktować się z podmiotem, który dokonał nadpłaty w celu ustalenia dalszej ścieżki postępowania dotyczącej zwrotu nadpłaconej kwoty lub też zaliczenia jej na poczet przyszłych należności. Jeśli doszło do skutecznego powiadomienia podmiotu o konieczności wyjaśnienia sprawy i brak jest kontaktu, nadpłatę zalicza się w poczet przychodów jednostki.

36. Grunty i budynki wykazywane są w aktywach bilansu jednostki budżetowej pod warunkiem, że zostały jej przekazane w trwały zarząd, tzn. że jednostka posiada odpowiednie dokumenty w postaci: decyzji organu wykonawczego o przekazaniu w trwały zarząd, protokołów zdawczo-odbiorczych potwierdzających przekazanie nieruchomości jednostce, potwierdzenia wpisu do ksiąg wieczystych.

37. Na kontach zespołu 1 obowiązuje zachowanie zasady czystości obrotów i konieczność stosowania technicznego zapisu ujemnego.

38. Rozliczenia międzyokresowe czynne ewidencjonowane są poprzez konta kosztów, a w roku następnym odnoszone w koszty jednorazowo. Ponoszone z góry wydatki dotyczące w szczególności kosztów zakupu prenumeraty, biletów, opłat abonamentowych, ubezpieczeń majątkowych oraz inne płatności ponoszone za okres przekraczający jeden miesiąc, nie podlegają rozliczeniom w czasie za pośrednictwem rozliczeń międzyokresowych kosztów ze względu na nieistotny wpływ na sytuację finansową oraz rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej i wyniku finansowego. Operacje te ujmuje się w całości w kosztach miesiąca, w którym został dokonany wydatek.

II. METODY WYCENY AKTYWÓW I PASYWÓW ORAZ USTALANIA WYNIKU FINANSOWEGO

Zasady wyceny aktywów i pasywów

1. Aktywa i pasywa jednostki wycenia się według zasad określonych w ustawie o rachunkowości oraz w przepisach szczególnych wydanych na podstawie ustawy o finansach publicznych według niżej przedstawionych zasad.
2. Przy wycenie majątku likwidowanych jednostek lub postawionych w stan likwidacji stosuje się zasady wyceny ustalone w ustawie o rachunkowości dla jednostek kontynuujących działalność, chyba że przepisy dotyczące likwidacji stanowią inaczej.
3. **Wartości niematerialne i prawne** nabyte z własnych środków wprowadza się do ewidencji w cenie nabycia, zaś otrzymane nieodpłatnie na podstawie decyzji właściwego organu w wartości określonej w tej decyzji, a otrzymane na podstawie darowizny w wartości rynkowej na dzień nabycia lub w wartości określonej w umowie o przekazaniu. Wartość rynkowa określana jest na podstawie przeciętnych cen stosowanych w obrocie rzeczami tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem ich stanu i stopnia zużycia.

Wartości niematerialne i prawne o wartości początkowej wyższej od wartości ustalonej w przepisach o podatku dochodowym dla osób prawnych (z wyjątkiem pomocy dydaktycznych) podlegają umarzaniu wg stawek amortyzacyjnych określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz. U. poz. 1864).

Umorzenie ujmowane jest na koncie 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”. Amortyzacja obciąża konto 400 „Amortyzacja”.

Wartości niematerialne i prawne zakupione ze środków na wydatki bieżące oraz stanowiące pierwsze wyposażenie nowych obiektów o wartości początkowej niższej od wymienionej w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych, a także będące pomocami dydaktycznymi albo ich nieodłącznymi częściami traktuje się jako pozostałe wartości niematerialne i prawne, które umarzane są w 100% w miesiącu przyjęcia do użytkowania, a umorzenie to ujmowane jest na koncie 072 „Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych” .

Ewidencja szczegółowa dla objętych ewidencją księgową wartości niematerialnych i prawnych powinna umożliwić ustalenie umorzenia oddzielnie dla poszczególnych podstawowych i oddzielnie dla pozostałych wartości niematerialnych i prawnych.

4 Środki trwałe.

Dla oceny, czy składnik aktywów spełnia warunki uzasadniające uznanie go za środek trwały ustalenia wymaga:

- a) czy jest to składnik aktywów o charakterze nieruchomości (gruntu, budynku, budowli lub ich części) bądź maszyn, urządzeń, środków transportu lub innych rzeczy, ewentualnie czy jest to rzeczowe prawo majątkowe: prawo wieczystego użytkowania gruntu, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego lub spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,

- b) czy jednostka sprawuje nad nim kontrolę na podstawie odpowiedniego prawa rzeczowego, np. własności, współwłasności, wieczystego użytkowania lub umowy o leasing finansowy, a tym samym jest uprawniona do czerpania wynikających z niego korzyści ekonomicznych oraz ponosi ryzyko związane z ich uzyskaniem,
- c) czy jest on przeznaczony do użytkowania na własne potrzeby przez okres dłuższy niż rok od dnia przyjęcia do użytkowania; do środków trwałych nie kwalifikują się składniki aktywów, których okres ekonomicznej użyteczności dla jednostki jest krótszy niż rok lub które przeznaczone są do sprzedaży, stanowią inwestycje itp.,
- d) czy w dniu przyjęcia jest on zdalny do użytkowania oraz czy jest kompletny, a zarazem spełnia wymogi prawne lub wymogi ustanowione przez Starostwo, warunkujące dopuszczenie go do użytkowania, co potwierdzają stosowne dokumenty.

Nie zalicza się jednak do środków trwałych takich rzeczowych praw majątkowych, jak: służebność przesyłu, służebność gruntowa, służebność osobista, hipoteka, zastaw oraz użytkowanie.

Nie uznaje się za środek trwały także takich rzeczowych składników aktywów, które pełnią jedynie funkcję nośnika dla wartości niematerialnych i prawnych (np. nośnik komputerowy z plikiem instalacyjnym załączony do nabywanej licencji użytkowego oprogramowania komputerowego).

W określonych przypadkach w wartości początkowej środków trwałych ujmowane są także nakłady na składniki niematerialne, co wynika z ich istoty lub charakteru ich powiązania ze środkiem trwałym.

W szczególności, w przypadku oprogramowania, o jego ujęciu w wartości początkowej środka trwałego (środki transportu, urządzenia, maszyny, w których jest ono zainstalowane) lub o odrębnym ujęciu jako wartości niematerialnej i prawnej decyduje rodzaj licencji (prawa do użytkowania), a nie rodzaj oprogramowania. Licencja na system operacyjny, która jest przypisana do konkretnego urządzenia (np. komputera, maszyny) i może być używana tylko na tym urządzeniu (licencja OEM), nie jest ujmowana jako odrębny składnik aktywów, lecz wchodzi w skład obiektu środka trwałego, zwiększając jego wartość początkową. Z kolei licencja wielostanowiskowa na system operacyjny, która jest niezależna od konkretnego urządzenia, w efekcie czego może być użytkowana na wielu różnych urządzeniach, jest ujmowana jako odrębny składnik aktywów trwałych - wartość niematerialna i prawna, a nie jako element wartości początkowej środka trwałego.

Składnik aktywów, który jednostka nabyła z zamiarem wykorzystywania na własne potrzeby przez okres krótszy niż rok, nie jest uznawany za środek trwały, mimo że fizycznie jest on zdolny do działania dłużej niż rok.

Środki trwałe obejmują w szczególności:

- ✓ grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)
- ✓ lokale będące odrębną własnością
- ✓ budynki
- ✓ budowle
- ✓ maszyny i urządzenia
- ✓ środki transportu i inne rzeczy

- ✓ ulepszenia w obcych środkach trwałych

Środki trwałe w dniu przyjęcia do użytkowania wycenia się :

- w przypadku zakupu – według ceny nabycia lub ceny zakupu, jeśli koszty zakupu nie stanowią istotnej wartości,
- w przypadku wytworzenia we własnym zakresie – według kosztu wytworzenia, zaś w przypadku trudności z ustaleniem kosztu wytworzenia – według wyceny dokonanej przez rzeczoznawcę,
- w przypadku ujawnienia w trakcie inwentaryzacji – według posiadanych dokumentów z uwzględnieniem zużycia, a przy ich braku według wartości godziwej,
- w przypadku spadku lub darowizny – według wartości godziwej z dnia otrzymania lub w niższej wartości określonej w umowie o przekazaniu,
- w przypadku otrzymania w sposób nieodpłatny od Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego – w wysokości określonej w decyzji o przekazaniu,
- w przypadku otrzymania środka na skutek wymiany środka niesprawnego – w wysokości wynikającej z dowodu dostawcy, z podaniem cech szczególnych nowego środka.

Cena nabycia środka trwałego jest to cena zakupu obejmująca wartość należną sprzedającemu, powiększona o koszty związane z zakupem (ustalona do dnia przekazania składnika majątkowego do użytkowania), np. koszty transportu, załadunku, wyładunku, montażu, dodatkowego wyposażenia, ubezpieczenia w transporcie, opłat notarialnych, skarbowych i innych, odsetek i prowizji od kredytów i pożyczek inwestycyjnych, ujemne różnice kursowe, a w przypadku dostaw środków trwałych z importu cena zakupu, a następnie cena nabycia, obejmuje także cło, podatek akcyzowy i inne podatki – jeżeli występują.

Koszty wytworzenia środka trwałego to wartość w cenach nabycia zużytych do wytworzenia rzeczowych składników majątkowych, usług, kosztów wynagrodzeń i świadczeń na rzecz pracowników oraz pozostałych kosztów inwestycji dających się bezpośrednio zaliczyć do wartości wytwarzanych obiektów majątku trwałego; nie zalicza się do kosztów wytworzenia środków trwałych: kosztów sprzedaży, kosztów ogólnozakładowych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych i strat nadzwyczajnych; do kosztów wytworzenia środków trwałych nie zalicza się odsetek i prowizji od kredytów, pożyczek oraz różnic kursowych po dniu przekazania środka trwałego do użytkowania.

Wartość godziwą to kwota za jaką dany składnik majątku mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie uregulowane na warunkach transakcji rynkowej pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi nie powiązаныmi ze sobą stronami. Wartość godziwą może odzwierciedlać cena sprzedaży pochodząca z rynku.

Na dzień bilansowy środki trwałe (z wyjątkiem gruntów, których się nie umarza) wycenia się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy umorzeniowe.

Odpisów umorzeniowych dokonuje się począwszy od miesiąca następującego po miesiącu przyjęcia środka trwałego do używania.

Umorzenie ujmowane jest na koncie 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”.

W przypadku gdy nie umorzony środek trwały uległ w trakcie roku obrotowego likwidacji, sprzedaży, przekazaniu itp. odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w ostatnim miesiącu w którym był użytkowany

W jednostce przyjęto *metodę liniową* dla wszystkich środków trwałych.

Aktualizacji wartości początkowej i dotychczasowego umorzenia środków trwałych dokonuje się wyłącznie na podstawie odrębnych przepisów, a wyniki takiej aktualizacji odnosi się na fundusz jednostki w zakresie aktywów trwałych .

Na potrzeby wyceny bilansowej wartość gruntów nie podlega aktualizacji.

Ulepszenie środków trwałych w wyniku przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji, adaptacji lub modernizacji, powoduje powiększenie wartości początkowej tych środków o sumę wydatków na ich ulepszenie, w tym także o wydatki na nabycie części składowych lub peryferyjnych, których jednostkowa cena nabycia przekracza 10 000 zł.

W razie trwałego odłączenia od danego środka trwałego części składowej lub peryferyjnej wartość początkową tego środka zmniejsza się, od następnego miesiąca po odłączeniu, o różnicę między ceną nabycia (kosztem wytworzenia) odłączonej części a przypadającą na nią, w okresie połączenia, sumą odpisów amortyzacyjnych obliczoną przy zastosowaniu metody amortyzacji i stawki amortyzacyjnej stosowanej przy obliczaniu odpisów amortyzacyjnych tego środka trwałego.

Jeżeli odłączona część zostanie następnie przyłączona do innego środka trwałego, w miesiącu połączenia zwiększa się wartość początkową tego innego środka o różnicę.

Środki trwałe finansuje się ze środków na inwestycje w rozumieniu ustawy o finansach publicznych i wydane na jej podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1053 z późn. zm.), a także rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 roku w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz. U. Nr 238, poz. 1579). Umarzane są (z wyjątkiem gruntów) stopniowo na podstawie aktualnego planu amortyzacji według stawek amortyzacyjnych określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz. U. poz. 1864).

5 Pozostałe środki trwałe to środki trwałe o wartości początkowej mniejszej niż wartość określona w odpowiednich zapisach ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

Pozostałe środki trwałe umarza się jednorazowo poprzez spisanie w koszty w miesiącu ich przyjęcia do użytkowania i ujmuje się w ewidencji ilościowo-wartościowej na koncie 013 „Pozostałe środki trwałe”, a umorzenie ujmowane jest na koncie 072 „Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”. Pozostałe środki trwałe o wartości poniżej 1 000,00 zł ujmuje się tylko w pozakiągowej ewidencji ilościowej, spisując w koszty pod datą zakupu.

Dokonując kwalifikacji danego składnika majątkowego o wartości nieprzekraczającej kwoty 1 000 zł do wprowadzenia do ewidencji pozabilansowej, należy oprócz ceny jednostkowej wziąć pod uwagę trwałość (stopień eksploatacji) i użyteczność (przeznaczenie) zgodnie z zasadą gospodarności i racjonalności.

6 Środki trwałe w budowie to koszty poniesione w okresie budowy, montażu, przystosowania, ulepszenia i nabycia podstawowych środków trwałych oraz koszty nabycia pozostałych środków trwałych stanowiących pierwsze wyposażenie nowych obiektów zaliczone do dnia bilansowego lub do dnia zakończenia inwestycji, w tym również:

- niepodlegający odliczeniu podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy,
- koszt obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania i związane z nimi różnice kursowe, pomniejszony o przychody z tego tytułu,
- opłaty notarialne, sądowe itp.,
- odszkodowania dla osób fizycznych i prawnych wynikłe do zakończenia budowy.

W jednostkach budżetowych do kosztów wytworzenia podstawowych środków trwałych, a więc do kosztów inwestycyjnych zalicza się w szczególności następujące koszty:

- dokumentacji projektowej,
- badań geologicznych, geofizycznych oraz pomiarów geodezyjnych,
- przygotowania terenu pod budowę, w tym również koszty likwidacji nieruchomości nie gruntowych istniejących na tym terenie a nieprzydatnych (np. rozbiórki budynków i budowli łącznie z nieumorzoną częścią ich wartości początkowej pomniejszone o przychody ze sprzedaży likwidowanych na nim obiektów),
- nabycia gruntów i innych składników rzeczowego majątku trwałego oraz koszty wnoszenia budynków i budowli, łącznie z ich sprzętaniem poprzedzającym oddanie do użytkowania,
- przygotowania terenu pod budowę, pomniejszone o uzyski ze sprzedaży zlikwidowanych na nim obiektów,
- opłat z tytułu użytkowania gruntów i terenów w okresie budowy obiektu oraz z tytułu uzyskania lokalizacji pod budowę,
- założenia stref ochronnych i zieleni,
- nadzoru autorskiego i inwestorskiego,
- ubezpieczeń majątkowych obiektów w trakcie budowy,
- inne koszty bezpośrednio związane z budową.

Do środków trwałych w budowie zalicza się środki trwałe w okresie ich budowy, montażu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego. Wycenia się je w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonym o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

7 Należności długoterminowe to należności, których termin spłaty przypada w okresie dłuższym niż rok od dnia bilansowego. Wyceniane są w kwocie wymagającej zapłaty, a więc łącznie z należnymi odsetkami, pomniejszonej o ewentualne odpisy aktualizujące ich wartość (zasada ostrożności) zgodnie z art. 35b ust. 1 ustawy o rachunkowości.

8 Zapasy

Materiały wycenia się w cenach ewidencyjnych równych cenom zakupu przy zastosowaniu zasady FIFO pierwsze przyszło pierwsze wyszło.

9. Należności krótkoterminowe to należności o terminie spłaty krótszym od jednego roku od dnia bilansowego. Wyceniane są w wartości nominalnej łącznie z podatkiem VAT, a na dzień bilansowy w wysokości wymaganej zapłaty, czyli łącznie z wymaganymi odsetkami z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny, tj. w wysokości netto, czyli po pomniejszeniu o wartość ewentualnych odpisów aktualizujących dotyczących należności wątpliwych (art. 35b ust. 1 ustawy o rachunkowości).

Wartość należności aktualizuje się zgodnie z ustawą o rachunkowości.

Zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny aktywów w jednostce dokonywany jest na ostatni dzień roku obrotowego odpis aktualizujący na należności sporne i wątpliwe. W celu urealnienia wartości aktywów przyjmuje się zasadę aktualizacji należności głównej poprzez dokonanie odpisu aktualizującego indywidualnego w kwocie wartości nominalnej należności w przypadku:

- a) śmierci osoby fizycznej zalegającej z zapłatą na rzecz jednostki,
- b) likwidacji lub upadłości osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej,
- c) pozostawania w sporze z dłużnikiem, co do istnienia, lub wysokości należności, jeżeli spór został przekazany do rozstrzygnięcia na drogę sądową,
- d) otrzymania postanowienia komornika o umorzeniu postępowania egzekucyjnego,
- e) w sytuacji, gdy według dokonanej oceny sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika wynika, że zapłata należności przeterminowanej jest wątpliwa.

Zgodnie z zasadą ostrożności przy dokonywaniu indywidualnych odpisów aktualizujących należności na ostatni dzień roku obrotowego, uwzględnia się zdarzenia, które miały miejsce po dniu bilansowym, ale o których jednostka powzięła wiadomość przed datą sporządzenia sprawozdania finansowego.

Odpisy aktualizujące wartość należności dotyczących rozchodów budżetu zalicza się do wyników na pozostałych operacjach niekasowych.

Odpisy aktualizujące wartość należności dotyczących funduszy tworzonych na podstawie ustaw obciążają fundusze.

Odpisy aktualizujące wartość należności są dokonywane nie później niż na dzień bilansowy.

Odsetki od należności i zobowiązań, w tym również tych, do których stosuje się przepisy dotyczące zobowiązań podatkowych, ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty lub pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału.

Należności i zobowiązania oraz inne składniki aktywów i pasywów wyrażone w walutach obcych wycenia się nie później niż na koniec kwartału, według zasad obowiązujących na dzień bilansowy.

Umarzanie należności, dokonuje się zgodnie z Uchwałą Nr LI/65/10 Rady Powiatu Zduńskowolskiego z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających Powiatowi Zduńskowolskiemu lub jego jednostkom podległym, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną, a także organów

lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg oraz o ich stosowaniu z urzędu zmienionej uchwałą Nr LV/97/10 Rady Powiatu Zduńskowolskiego z dnia 30 września 2010 r.,

Niewielkie salda należności w kwocie do trzykrotności wartości opłaty dodatkowej pobieranej przez „Pocztę Polską” za polecenie przesyłki listowej 8,70 zł podlegają odpisaniu w pozostałe koszty operacyjne.

10 Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych wyrażone w PLN wycenia się według wartości nominalnej.

11. Walutę obcą na dzień bilansowy wycenia się według kursu średniego danej waluty ustalonego przez Prezesa NBP na ten dzień. W ciągu roku operacje sprzedaży i kupna walut oraz operacje zapłaty należności lub zobowiązań wycenia się po kursie kupna lub sprzedaży banku, z którego usług korzystamy lub według kursu waluty, który wynika z np. umowy z dawcą środków unijnych.

12. Rozliczenia międzyokresowe czynne kosztów to koszty już poniesione, ale dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych. Ich wycena bilansowa przebiega na poziomie wartości nominalnej.

13. Zobowiązania z tytułu dostaw wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty, czyli łącznie z odsetkami naliczonymi na podstawie not odsetkowych otrzymanych od kontrahentów.

14. Zobowiązania finansowe wycenia się w kwocie wymagalnej zapłaty tj. wraz z należnymi odsetkami.

Ustalanie wyniku finansowego

1. Wynik finansowy ustalany jest zgodnie z wariantem porównawczym rachunku zysków i strat na koncie 860 „Wynik finansowy”.

Ewidencja kosztów działalności podstawowej prowadzona jest na kontach zespołu 4, tj. według rodzajów kosztów i jednocześnie w podziałkach klasyfikacji budżetowej wydatków.

2. Na wynik finansowy netto zgodnie z rachunkiem zysków i strat przedstawionym w załączniku 8 do „rozporządzenia” składa się:

- wynik ze sprzedaży,
- wynik z działalności operacyjnej,
- wynik z działalności gospodarczej.

Przed zamknięciem ksiąg rachunkowych pod datą 31 grudnia należy ująć m.in.

Lp.	Tytuł	Zamknięcia kont wynikowych	
		Wn	Ma
	Kwotę dochodów wykonanych	800	222
	Kwotę wydatków wykonanych (w tym niewygasających)	223	800
	Kwotę zrealizowanych wydatków na inwestycje	800	810

	Przebieganie na wynik finansowy kosztów		
	-amortyzacji	860	400
	- zużycia materiałów i energii	860	401
	- usług obcych	860	402
	- podatków i opłat	860	403
	- wynagrodzeń	860	404
	- ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń dla pracowników	860	405
	- pozostałych kosztów rodzajowych	860	409
	- innych świadczeń finansowanych z budżetu	860	410
	- pozostałych obciążeń	860	411
	Koszty finansowe	860	751
	Pozostałe koszty operacyjne	860	761
	Przebieganie na wynik finansowy przychodów		
	- ze sprzedaży	700	860
	-finansowych	750	860
	-z tytułu dochodów budżetowych	720	860
	-pozostałych przychodów operacyjnych	760	860